

עובדות והנהגות יראה מהורה לבית בריסק קצג

דעם טאטנ'ס א אייניקל...

אחי"ח 1234567

סיפר לי הרב הגאון רבי ישעיה בלויא שליט"א, בנו של הרה"צ רבי עמרם בלויא זצ"ל, כפי ששמע מחכם אחד שליט"א, שהיה נוכח בשעת מעשה: פעם אחת כאשר ישבו כמה תלמידי חכמים בבית מדרן הגרייז זצ"ל, ושהו במקום כמה מנכדיו הקטנים של מרן הגרייז זצ"ל, וכדרכם של ילדים קטנים הרעישו קצת, וכן השתובבו בחדרי הדירה וכו'...

לפתע נשמע קולו של אחד מבני המשפחה, כשהוא קורא באיזה שם גנאי לילד הקטן שהשתובב... רעדה אחזה את מרן הגרייז זצ"ל, ואמר מתוך זעזוע וכאב "ווי קען מען רופן אזוי דעם טאטנ'ס א אייניקל"..."אייך אפשר לקרוא כך לנכד של האבא"...

אוצר החכמה

אני חשדן?

סיפר לי חכם אחד שליט"א:

פעם בא אדם לשאול את מרן הגרייז זצ"ל על ענין מסוים, וענה לו הרב מה שענהו...

אמר אותו אדם למרן הגרייז זצ"ל, "כמדומני שהרב חושד יותר מדי, והסכנה והחשש אינו כה גדול"...

אוצר החכמה

ענהו מרן הגרייז זצ"ל, "אני חשדן"?... "אינני חושד אפילו אחוז אחד ממה שצריך לחשוד ולחשוש"...

[דברים המיוחסים לבית בריסק, מפני השמועה]

עכשיו כבר אין לנו יושב ראש...

סיפר הגה"צ רבי שלום מרדכי הכהן שבדרון זצ"ל כדלהלן:

לאחר חורבן יהדות אירופה על כל מבצרי התורה שהיו בה, נתעוררו כמה אברכים משארית הפליטה לעשות פעולה, להקים מחדש בארץ ישראל ישיבות ומרכזי תורה על שם הישיבות שהיו שם וחרבו.

אבל כדי להקים מספר כה רב של ישיבות, דרוש הרבה כסף, וזקוקים לאנשים שיעבדו על התוכנית הזו. לצורך כך דרוש להקים "ועד", ולהקמת "ועד", נחוץ לקיים קודם "אסיפה גדולה", כדי להתחיל בהפעלת כל התכנית.

ובכן, נכנסו היוזמים לכמה רבנים כדי להתייעץ עימם, ובאחרונה נכנסו להרב

קצד עובדות והנהגות יראה טהורה לבית בריסק

תחילת 1234567

מבריסק זצ"ל, ולמה רק באחרונה!... כי ידעו שהרב מבריסק – סמל האמת והטהרה ללא כחל ושרק – הוא חשדן גדול, ועדיף לבוא לפניו, עם דבר שהוא כבר מגובש ככל האפשר.

שמע הרב מבריסק על אודות תכניתם לכל פרטיה, ואזי אמר להם: "אם הולכים לערוך אסיפה, צריך גם שיהיה מי שישב בראש האסיפה, אבל מאז פטירת החפץ חיים זי"ע כבר אין לנו יושב ראש של אסיפה... כי בזמנו של החפץ חיים, כאשר הוא ישב בראש והחליט, הרי אם יצא מאותה אסיפה דבר שתרגם לחיזוק הדת – מה טוב ומה נעים, אבל גם אם לא יצא מאומה – לפחות ישבו ביחד עם החפץ חיים, ושמעו מפיו דברי אלוקים חיים, אבל עכשיו שאין לנו את החפץ חיים – גם אין לנו יושב ראש... וכשאין יושב ראש ועושים אסיפה, יוצא מזה רק "עגל הזהב", וכך חוששני שיהיה, אם תעשו אסיפה בלי יושב ראש..."

אולם אותם האברכים לא השתכנעו, וסברו כי הרב מבריסק מגזים בחשדנותו, ולכן קיימו בכל זאת את האסיפה – ולבסוף אכן יצאה תקלה חמורה, כשהודות לאסיפה הוקם מוסד שאין רוח חכמים נוחה הימנו.

לימים כאשר נוכח אחד האברכים שאכן יצא מכל הענין "עגל זהב"... נכנס למרן הגרייז זצ"ל כדי לבקש ממנו מחילה. אמר לו מרן הגרייז זצ"ל: "ידע לך, שעוד לא קרה פעם אחת שהתעורר אצלי חשד על דבר מסוים – ולא יצא מזה כפי שחשדתי... כי אין אצלי חשדות יותר מכפי השיעור שצריך לחשוד"...! [הובא בספר "ואלה תולדות יצחק", קורות חייו של הגאון רבי ברוך יצחק לוי זצ"ל, עמ' קס"ד]

זהו החידוש שבדבר...

סיפור לי הרה"צ רבי נפתלי הלברשטאם שליט"א [מטשאקווא] יו"ר ועד הכשרות שע"י העדה החרדית, כדלהלן: זכיתי להיות עם מרן הגרייז זצ"ל במלון "קמפלר" אשר בעיירת הנופש "שולץ", כאשר היה בשווייץ לצורכי בריאותו, והלכתי עימו כמה וכמה פעמים לטייל באיזור, כדי לשאוף אויר צח ובריא, ואז היתה זו שעת הכושר, לדבר ולשוחח עם מרן הגרייז זצ"ל על הרבה נושאים אשר בימים רגילים בירושלים, מן הנמנע היה לדבר אודותם.

ככלל מרן הגרייז זצ"ל הרגיש טוב יותר מבחינה בריאותית בשווייץ, ועל כן היה אפשר לשוחח עימו באריכות ובנוחות יתירה.

עובדות והנהגות יראה טהורה לבית בריסק קצה

פעם סיפרתי למרן הגרייז זצ"ל כי כאשר היה האדמו"ר מסאטמר זצ"ל בארץ ישראל, הוזמן לשמחת ברית מילה אשר גם גאב"ד "העדה החרדית" הגרייז דושינסקי זצ"ל הוזמן לשם. והנה הרב דושינסקי זצ"ל היה כידוע דייקן גדול בזמנים, והגיע בזמן לברית, אולם הרבי מסאטמר זצ"ל איחר להגיע...

אוצר החכמה

כאשר הגיע הרבי מסאטמר זצ"ל אמר לו הגרייז דושינסקי זצ"ל בצחות "והרי כתיב וישכם אברהם בבוקר, ומדוע כת"ר התאחר להגיע?"... ענה לו הרבי מסאטמר זצ"ל גם הוא בבדיחותא, "אכן כן כתיב וישכם אברהם בבוקר, אולם מיד לאחר מכן כתיב ויחבוש את חמורו וגו', ולא כתוב בתורה כמה זמן לקח לו לאברהם אבינו לחבוש את חמורו הפרטי, ולהגיע אל המקום"...

המשנה

שמע זאת מרן הגרייז זצ"ל והגיב ואמר לי מתוך התלהבות בזה"ל:

"כתיב וישכם אברהם בבוקר, לכאורה מה הרבותא בזה שהשכים אברהם אבינו בבוקר, והרי הקב"ה אמר לו "קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת את יצחק וגו', והעלהו שם לעולה", וא"כ מה הרבותא שהשכים אברהם אבינו בבוקר?!?!..."

והמשיך ואמר לי, "וכי כאשר אדם צריך לנסוע במטוס לשווייץ בבוקר, הוא אינו משכים לקום?... וכי כאשר נקבע לאדם תור אצל רופא מומחה אינו משכים לקום בבוקר... והרי כאן נאמר ציווי לאברהם אבינו מפי הבורא עולם בכבודו ובעצמו "קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת את יצחק וגו', והעלהו שם לעולה", וא"כ וכי זהו חידוש שהשכים אברהם אבינו בבוקר?!?!..."

אלא אמר מרן הגרייז זצ"ל, יתכן שהפשט הוא, אף על פי שנאמר לאברהם אבינו מפי הבורא בכבודו ובעצמו "קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת את יצחק וגו', והעלהו שם לעולה" הרי שיכולים לחשוב שאברהם אבינו לא היה יכול לישון, מרוב התרגשות וציפיה לקיים ציווי השיי"ת...

על כן כתבה התורה הקדושה "וישכם אברהם בבוקר"... היינו שאברהם אבינו הלך לישון, וישן ללא פחד ומורא, והשכים לקום בבוקר משנתו, כדי להזדרז ולקיים את ציווי ה'.

Journal of Management Inquiry

01234567 89-0100

★ ★ ★

★ ★ ★

עובדות והנהגות כיבוד אב ואם לבית בריסק קצו

ומעשה בבניו של מרן הגרייז זצ"ל שישבו בבית אביהם, ואחד מהם השמיע מילתא דבדיחותא להנאתם של הנוכחים, שצחקו לשמע הדברים. והנה מרן הגרייז זצ"ל נכנס לחדר, ובבת אחת הרצינו פניהם, וישבו בכובד ראש כעומדין לפני המלך...

הגיב על כך מרן הגרייז זצ"ל, "משנכנס אב ממעטין בשמחה"...

דברים מוזרים שלא ראה מימיו...

סיפר חתנא דבי נשיאה דמרן הגרייז זצ"ל, ה"ה הגאון הגדול רבי יחיאל מיכל פיונשטיין שליט"א:

בימי בחרותי טיילתי פעם עם מרן הגרייז זצ"ל בבריסק, ובעוברנו ליד התיאטרון העירוני שאל אותי מרן הגרייז זצ"ל כשבבת צחוק על פניו "האם בקרת כאן פעם"?... כמובן שעניתי בשלילה, ובתמיהה מוחלטת, על עצם העלאת השאלה...

אולם מרן הגרייז זצ"ל המשיך ואמר לי "אני כן הייתי כאן"... וסיפר לי מרן הגרייז, כי לאביו מרן הגרייז זצ"ל היה רופא בשם ד"ר שרשבסקי, אשר היה מוכן להמציא את עצמו למרן הגרייז זצ"ל בכל עת שהיה צריך לו. פעם נזקק לו מרן הגרייז זצ"ל בשעת לילה באופן דחוף, ושלח את מרן הגרייז זצ"ל לחפשו בביתו, ולא היה שם. ואמרו לו בני הבית שהוא נמצא בתיאטרון העירוני...

הלך מרן הגרייז לשם, ובהכנסו למקום ראה דברים מוזרים מאד, שלא ראה כמותם מימיו... האנשים יושבים על מושבים אשר הם יורדים מלמעלה למטה, והבימה הינה למטה באולם, חושך מוחלט שורר באולם, ואנשים עולים ויורדים על הבמה, ומשמיעים קולות...

והגרייז אשר לא ידע כיצד ימצא את מבוקשו בחושך, נעמד בפתח האולם, וצעק בקול כמה פעמים, "ד"ר שרשבסקי, ד"ר שרשבסקי, האבא קורא לך"... שקט נשתרר בכל האולם, וכל היושבים בו הפנו את מבטם לעבר פתח האולם, שם עמד מרן הגרייז...

אולם עדיין לא מצא את הד"ר, כיון שכך, שוב עמד מרן הגרייז זצ"ל וצעק בקול רם "ד"ר שרשבסקי, ד"ר שרשבסקי, האבא קורא לך"...

לפתע הרגיש כיצד אוחזו ד"ר שרשבסקי בידיו, ואמר לו, "אני כבר בא אתך, אך עשה לי טובה והפסק לצעוק ולעשות לי בזיונות"....

מאבא אף פעם לא מתרחקים...

שמעתי מחכם אחד שליט"א כדלהלן:

פעם סיפרו למרן הגריי"ז זצ"ל את המעשה הידוע עם "החווה מלובלין" זצ"ל, שבא אליו אדם אחד בבקשת ישועה, והוסיף שהוא קרוב משפחה של הרבי, ופירט באריכות כיצד הם קרובים... הגיב "החווה מלובלין" בביטול "דאס איז א ווייטע קרבה", [זוהי קרבה רחוקה"...]

הלך הלה וסיפר את הדברים לתלמידו הגדול רבי נפתלי צבי מרופשיץ זצ"ל, והוא יעץ לו שיעמוד ליד "החווה מלובלין" בשעה שמתפלל תפילת חזרת הש"ץ, ואומר "אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב", ויגיב בביטול "דאס איז א ווייטע קרבה"... [זוהי קרבה רחוקה"...] שכן אנו מאוחרים דורות רבים מהם, והאיך נבקש שזכותם תגן עלינו...

הלך הלה ועשה כעצתו של רבי נפתלי זצ"ל, ואכן "החווה" שמע את הדברים, ולאחר התפילה קיבל את האיש בסבר פנים יפות.

שמע מרן הגריי"ז זצ"ל את המעשה, ונהנה מהרעיון, אך הוסיף כי אין הנדון דומה לראיה, שכן "פון א טאטע איז מען קיינמאל נישט ווייט"... ["מאבא אף פעם לא מתרחקים"...] כי נכד אצל סבו אפילו בהפרש של מאות דורות, תמיד עין הסב עליו להצילו ולשמרו... אך מה שייכות יש לזה עם רביעי ברביעי, וחמישי בחמישי..."

אוצר החכמה

דבר זה כבר לא מייצרים יותר...

שמעתי מאמו"ר הגאון שליט"א:

כאשר הספיד הרב מפוניבז' זצ"ל את אמו הזקנה שנפטרה בתל אביב, הביא בתוך דבריו משל חודר ונוקב:

פעם נשבר גביע מזכוכית לאדם עשיר גדול, והצטער הלה על זה מאוד מאוד... אמרו לו ידידיו מתוך תמיהה, "מדוע אתה מצטער כל כך, והרי הינך אדם עשיר גדול, וא"כ יכול אתה לקנות עוד הרבה כוסות מעין זו"!!!...

אמר להם אותו אדם, "אמנם אתם צודקים, אך גביע זה היה מבית חרושת מסויים, אשר סגר את שעריו זה מכבר, ושוב לא מייצרים יותר גביעים כאלו... ולא ניתן להשיג שוב בעד כל הון שבעולם גביע מסוג זה, שכן ייצורו נפסק..."

סיים מרן הרב מפוניבז' זצ"ל, ואמר בקול בכי, "כזו אמא כבר לא מייצרים יותר..."

עובדות והנהגות כיבוד אב ואם לבית בריסק קצט

כבודני בשביל אבא

שמעתי מגאון אחד שליט"א, החפץ בעילום שמו:

פעם חזר אחד מבני ביתו של מרן הגריי"ז זצ"ל משליחות שנשלח לקנות דבר מה, [או לתקן דבר מה] ובחזרתו סיפר כי כאשר קנה [או תיקן] את הדבר בחנות, ונודע לבעל החנות כי הקונה [או המתקן] הוא מבני ביתו של מרן הגריי"ז זצ"ל, חפץ הלה לעשות לו הנחה גדולה בשל כך, אולם הוא סירב לדבר, ושילם את מלוא המחיר...

כאשר הגיעו הדברים למרן הגריי"ז זצ"ל, קרא אליו את אביו ^{אביו} וזכר את אביו ^{אביו} ואמר לו "להוי ידוע לכם כי עברתם בזאת על מצות כיבוד אב, כי הרי אותו בעל חנות היה חפץ לעשות את ההנחה, רק מכיון ששמע שאתם מבני ביתי, וא"כ על ידי כך שאתם סירבתם לקבל את ההנחה, מנעתם ממנו לכבדני... וא"כ הרי עברתם על מצות כיבוד אב"...

התבונן בדבר כי עמוק הוא.

היה מקבל את דברי מרן הגר"ח כפשוטם

סיפר הגאון הצדיק רבי זאב [וועלוויל] איידלמן שליט"א, [יליד העיר בריסק, וממקורבי מרן הגריי"ז זצ"ל] כדלהלן:

פעם שלח מרן הגר"ח זצ"ל את בנו מרן הגריי"ז זצ"ל לבית הדואר כדי לשים בול על המעטפה ולשלוח בדואר... והנה בדרך פגשו אבי זצ"ל, ואמר לו כי יש בידיו בול, ויכול הוא ליתן לו אותו, ועל ידי כך תחסך ממנו ההליכה לדואר...

אולם הגריי"ז סירב באומרו, "דער טאטע האט מיר געזאגט זאל איך קויפן דעם בול, ביי דעם פאסט... [האבא אמר לי שאני אקנה את הבול בבית הדואר]..."

הקפיד על כיבוד אב

סיפר לי גאון אחד שליט"א, החפץ בעילום שמו, שהיה נוכח בשעת מעשה: פעם כאשר הייתי אצל מרן הגריי"ז זצ"ל, קרא מרן הגריי"ז זצ"ל ואמר לבנו "מאיר תביא את הרמב"ם... והיה נוכח שם בחור אחד אשר גם שמו היה מאיר... וחשב אותו בחור שמרן הגריי"ז זצ"ל מתכוין אליו, וניגש מיד להביא את הרמב"ם..."

אולם מרן הגריי"ז זצ"ל כשראה כן, מיד אמר, "על אף שגם השם שלכם הוא מאיר. אני התכוונתי למאיר שלי"...

ר עובדות והנהגות כיבוד אב ואם לבית בריסק

והאמת שבתחילה אותו בחור נפגע קצת מהדברים...

אולם לאחר מכן הסביר לו הרה"צ רבי עמרם בלוי זצ"ל שאין לו כלל סיבה להיפגע, שכן מרן הגרי"ז זצ"ל מקפיד מאוד שבניו יקיימו מצות "כיבוד אב", ועל כן רצה בדוקא שבנו יביא לו את הרמב"ם...

אולם האמת היא, שלאחר העיון חשבתי גם, כי אולי כוונת מרן הגרי"ז זצ"ל היתה להסביר גם, כי הוא איננו רוצה להשתמש סתם כך באנשים, ועל כן רצה בדוקא שבנו יביא לו את הרמב"ם, שכן יש לו מצות כיבוד אב בזה...

אמרי"ו 1234567

ברצוני לשמוע הבדלה מהאבא...

סיפור לי הגאון רבי דוד הלר שליט"א [מלוגאנו – שווייץ] כדלהלן:

כאשר הגיע האדמו"ר רבי אהרן מבעלז זצוק"ל לארץ ישראל, הלך הגאון הגדול רבי מאיר הלוי שליט"א, בן מרן הגרי"ז זצ"ל, [עוד בהיותו בחור] ליתן "שלום עליכם" לאדמו"ר, והנה האדמו"ר זצ"ל היה נוהג ליתן שלום בידו רק לאנשים עם זקן, ולאלו שעדיין לא היה להם זקן היה נוהג ליתן "שלום" כשידו עטופה במגבת.

כאשר בא אליו הבחור רבי מאיר שליט"א, ליתן לו שלום, והוא היה אז עדיין בחור צעיר ללא זקן, אמרו לאדמו"ר "דאס איז דער זון פון דער בריסקער רב"... [זהו הבן של הבריסקער רב]... הוריד האדמו"ר זצ"ל את המגבת מעל ידו, ונתן לו שלום כאשר ידו ללא המגבת.

והנה שבת אחת כאשר ערך האדמו"ר רבי אהרן מבעלז זצ"ל את שולחנו בבית היתומים "בלומנטל", הלך לשם מו"ר הגאון הגדול רבי משולם דוד הלוי שליט"א, והיה זה כבר במוצאי שבת, אך האדמו"ר עדיין המשיך את עריכת "סעודה שלישית".

כאשר אמרו לאדמו"ר שבנו של הרב מבריסק נמצא בין הנוכחים, הזמינו לשתית "לחיים"... והנה מכיון שהיה מקפיד רבי משולם דוד הלוי שליט"א שלא לשתות ולאכול במקומות אחרים וכו', על כן אמר רבי משולם דוד שליט"א שאינו יכול לשתות את ה"לחיים", שכן אצלו זה כבר לאחר "ברכת המזון", ועדיין לא עשה הבדלה...

אמר לו האדמו"ר זצ"ל "נו אם כן תעשו עכשיו הבדלה על כוס היין"... אמר רבי משולם דוד שליט"א לאדמו"ר, "אני נוהג לשמוע הבדלה מהאבא"... התפעל האדמו"ר זצ"ל מהתשובה, ועל כך שרוצה רבי דוד שליט"א לשמוע בדוקא הבדלה מהאבא... ואמר לו "זייער גלייך"... זייער גלייך"... ["מאוד ישר" "ישר" "מאוד ישר""]

אנה עבדא דקודשא בריך הוא

הוצאת
המכון
למחקר
והחינוך
במחנה
המאבק

סדריו היו קבועים

שאלתי להגאון הגדול רבי מאיר הלוי סאלאוויצקי שליט"א, בן מרן הגרי"ז זצ"ל:

מדוע בשעתו לא נסע מרן הגרי"ז זצ"ל להלוייתו של מרן בעל ה"חזון איש" זצ"ל?...
ואמר לי כדלהלן:

הנה מרן הגרי"ז זצ"ל היה אדם חלוש מאוד, וסדריו היו קבועים מידי יום, וכל שינוי ולו הקטן ביותר היה גורם לו לקשיים גדולים. והלוייתו של מרן ה"חזון איש" זצ"ל נקבעה להיות בבני ברק מוקדם מאוד בבוקר, כמדומה לי שבשעה 10 בבוקר, וכדי להיות בבני ברק בשעה כל כך מוקדמת, היה על מרן הגרי"ז זצ"ל לשנות מהסדרים הרגילים מידי יום, ודבר זה היה קשה עליו ביותר, בשל מצב בריאותו...

אכן כל האחים נסעו להלויה, וגם אני בקשתי ממרן הגרי"ז זצ"ל לנסוע להלויה, ומיד נתן לי כסף לשם כך, רק שאל אותי "מתי תחזור"!?... והלכנו למוניות "עתיד" שהיו ברח' יפו, ומשם נסענו להלויה בבני ברק, והגענו ממש עם צאת ההלויה.

רשעים אין כוונתם לטובה

סיפר לי ידי"ג הרב הגאון רבי יצחק זאב הלוי סאלאוויצקי שליט"א, בן מו"ר רבינו הגדול, הגאון האדיר רבי משולם דוד הלוי שליט"א, ששמע סיפור הדברים וכדלהלן:

בזמן המלחמה [לפני הקמת המדינה] כשהיו ימי האפלה, היו עושים הבריטים חושך ואפלה מפעם לפעם. לילה אחד בימי החנוכה, כאשר גזרו הבריטים, שעל

רב עובדות והנהגות אנה עבדא לבית בריסק

כולם להיות בחושך ואפלה, הגיע הרה"צ ר' עמרם בלוי זצ"ל לבית מרן הגרי"ז זצ"ל, ואמר באירוניה "הגויים עשו זאת בכוונה כדי להפריע את הדלקת נרות החנוכה"...

חלק מהנוכחים אצל מרן הגרי"ז זצ"ל תמהו לשמע הדברים, "והרי הגויים כבר עשו כמה וכמה פעמים האפלה"... וא"כ מהיכתי תיתי לומר, דעכשיו הם עשו כן כדי להפריע את שמחת חג החנוכה!!!

[12:34:567]

אולם מרן הגרי"ז זצ"ל אמר לנוכחים בחדר "ר' עמרם צודק בדבריו"... והראה את דברי רבינו יונה באבות [פ"א מ"ו] על המאמר "והוי דן את כל האדם לכף זכות". וכתב שם ברבינו יונה "זה מדבר עם אדם שאין יודעים בו אם הוא צדיק ואם הוא רשע. ואם מכירין אותו והוא איש בינוני, פעמים עושה רע ופעמים עושה טוב, ואם יעשה דבר שיש לדונו לכף חובה ויש לדונו לזכות בשיקול, או אפילו לפי הנראה נוטה לכף חובה יותר, אם משום צד ענין יכול לדונו לזכות יש לו לומר לטובה נתכוין, אבל אין הדברים בצדיק גמור ולא ברשע גמור, כי הצדיק אפילו במעשה שכולו רע ונוטה לכף חובה מכל עבר, ידינהו לטובה לאמר כי שגגה היתה שיצאה מלפני השליט, והנה ניחם והביט וביקש מחילה, וכמו שאמרו חז"ל אם ראית תלמיד חכם שעבר עבירה בלילה אל תהרהר אחריו ביום, שמא עשה תשובה וכו'. וברשע גמור לא אמר, אפילו מעשהו כולו טוב ואין נראה לחוש עליו משום צד עוון, יש לאדם לדונו לכף חובה, ולומר לפנים עשה ואין תוכו כברו" וכו'.

ומבואר בדברי רבינו יונה הנ"ל, כי אצל הרשעים אפילו אם עושים מעשה טוב, ואין נראה לחוש עליהם משום צד עוון, אעפ"כ יש לאדם לדונם לכף חובה...

[12:34:567]

אין על גביו אלא ה' אלוקיו

סיפר הגאון רבי אליעזר פלצ'נסקי שליט"א [ראש ישיבת "בית אריה"] ומתלמידיו המובהקים של מרן הגרי"ז זצ"ל כדלהלן:
רבים הם האנשים השואלים, מה היתה התחושה ששררה סביב הרב מבריסק?... אין זה סוד שכל אימת שהוזכר או מוזכר שמו של הרב מבריסק, מאז ועד היום השומעים יאחזמו רעד. מדוע?...
במסכת הוריות [י'] איתא לגבי מלך ישראל הביטוי החד והנורא "אין על גביו אלא ה' אלوهיו".

כאשר ראו את הבריסקער רב, חשו בעליל "אין על גביו אלא ה' אלوهיו".

"הבריסקער רב" חי את האמת בלי שום תלות כל שהיא במי שהוא, או במה שהוא. הוא לא חת מפני שום דבר, ומפני שום איש. על גביו היה העול האחד והיחיד – "אלוקים", רק ממנו הוא פחד, ואת הפחד הזה ניתן היה למשש בחוש.

שלם בגופו ושלם ברוחו

סיפר לי הרב הגאון הנגיד רבי זאב [וולף] רזנגרטן שליט"א מציריך, שהוא
היה נוכח בשעת מעשה, כדלהלן:

זכורני בשנת תרצ"ה, כאשר זכיתי בסייעתא דשמיא ללמוד שנתיים ימים בישיבת קמניץ אצל רבינו מרן הגאון רבי ברוך בער זצ"ל, נכנס בחור אחד מתלמידי הישיבה לרבי ברוך בער זצ"ל, וסיפר לו כי קיבל עתה צו גיוס לצבא הפולני, והוא דואג וחרד על כך, האידך יוכל לשרוד שנתיים ימים בצבא הפולני, הן מבחינה גשמית, ובמיוחד מבחינה רוחנית, אשר כידוע היה המצב שם בכי רע...

ועל כן הוא מבקש מאת ראש הישיבה, שיתן לו מכתב המלצה למשרדי "אגודת ישראל", אשר באפשרותם היה ליתן אישורי כניסה לארץ ישראל,
[סארטיפיקאטים] שיואילו בטובם ליתן לו אשרת כניסה לארץ ישראל, ועל ידי כך ינצל מגזירת הגיוס העומדת בפניו.

והנה להפתעתי, ולהפתעת הנוכחים בחדר, נענה רבינו רבי ברוך בער זצ"ל ואמר בכל תוקף, "בשום אופן לא אתן מכתב המלצה על כך... בשום אופן"... והסביר את טעמו, כי הנה לפני כשנה נתן מכתב המלצה שכזה, לבחור אחר מהישיבה, שקיבל אף הוא צו גיוס מהצבא, ואותו בחור אכן חשב כי הוא "יניצל" מגזירת הגיוס לצבא הפולני, ונסע ועלה לארץ ישראל, אולם לצערו ולאכזבתו של רבי ברוך בער לא היה שיעור, כאשר שמע כי אותו בחור פרק כל עול בארץ ישראל וכו' וכו'.

וסיבת הדבר היתה, כיון שבזמנו לא היו עדיין ישיבות בארץ ישראל. ועל כן אמר רבי ברוך בער זצ"ל "עדיף שתלך לצבא הפולני, ואנו נדאג עבורך מכאן, ונשלח לך חבילות עם מזון ואוכל כשר וכו' וכו', וה' יהיה בעזרך, שתצלח את זמן גיוסך לצבא בשלוש"...

ואכן כך היה לבסוף, שאותו בחור התגייס בלית ברירה לצבא, ושהה שם שנתיים ימים, וכל אותו הזמן דאגו עבורו מהישיבה, בכל מיני אופנים כדי להקל עליו את השהות בצבא, ולאחר שנתיים ימים חזר הבחור בסייעתא דשמיא בחזרה מהצבא, והיה שלם הן בגופו, והן ברוחו.

ולא ירום לבבכם

סיפר לי הגאון רבי יצחק ירוחם בורודיאנסקי שליט"א, שהוא היה בשעת מעשה עם אביו הגאון הגדול רבי אפרים בורודיאנסקי זצ"ל:
בחול המועד פסח בשנת תשי"ט היינו בביקור חג אצל מרן הגרי"ז זצ"ל. ובאותה